

Міністерство освіти і науки України
Карпатський університет імені Августина Волошина

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії Карпатського
університету імені Августина Волошина

В. Бедь

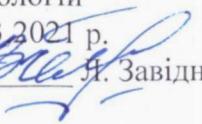
2021 р.

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на базі здобутого освітнього ступеня бакалавра /
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста**

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма	«Фінансовий менеджмент та банківська справа»

Розроблено:
Кафедрою менеджменту, фінансів
та інформаційних технологій
Протокол № 7 від 01.03.2021 р.
Завідувач кафедри Я. Завідна

Розглянуто:
Приймальною комісією
Протокол № 3 від 26.03.2021 р.

Ужгород 2021

МОДУЛЬ 1. **ПОДАТКОВА СИСТЕМА**

Тема 1. Теорії виникнення податків

Загальні теорії виникнення податків та їх характеристика. Характеристика теорій обміну, атомістичної, насолоди, страхової премії, класичної, кейнсіанської, монетарної та теорії економіки пропозиції. Частні теорії виникнення податків та їх характеристика. Характеристика теорій співвідношення прямого і непрямого оподаткування, теорії єдиного податку, теорії пропорційного і прогресивного оподаткування та теорії перекладання податків.

Тема 2. Сутність та характеристика податків

Роль податків в формуванні доходної частини бюджету. Поняття податку, його характерні ознаки. Елементи податків. Співвідношення податку, мита і збору, їх загальні риси та відмінності. Функції податків. Класифікація податків за різними ознаками. Характеристика прямих і непрямих податків, позитивні та негативні їх риси. Способи розмежування прямих і непрямих податків. Ставки податків та їх види. Уникнення подвійного оподаткування. Методи усунення подвійного оподаткування. Міжнародні угоди і їх види. Основні цілі та задачі укладення міжнародних договорів.

Тема 3. Податкова система України

Принципи побудови податкової системи за А.Смітом та А.Вагнером. Перелік і характеристика сучасних принципів побудови податкового законодавства у відповідності до Податкового кодексу України. Фактори, показники і структура податкової системи. Система податків в Україні. Характеристика місцевих та загальнодержавних податків. Реформування податкової системи України.

Тема 4. Порядок обчислення і сплати податку на додану вартість

Місце податку на додану вартість (ПДВ) в системі непрямих податків. Загальна характеристика ПДВ. Визначення податкового зобов'язання з ПДВ, податкового кредиту, бюджетного відшкодування та податку, що необхідно сплатити в бюджет. Платники ПДВ. Визначення об'єкта оподаткування ПДВ і операцій, що не є об'єктом оподаткування. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою та такі, що звільнені від оподаткування ПДВ. База оподаткування ПДВ. Ставки. Податкова накладна, її реквізити та порядок заповнення. Інші документи, що є підставою для віднесення сум до податкового кредиту. Визначення дати виникнення податкового зобов'язання з ПДВ і права на податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту. Порядок проведення бюджетного та експортного відшкодування ПДВ. Особи, що не мають права на отримання бюджетного відшкодування. Автоматичне відшкодування ПДВ, особи, що мають право на таке відшкодування. Податкові періоди. Строки сплати ПДВ.

Тема 5. Порядок обчислення і сплати акцизного податку

Місце акцизного податку в системі непрямих податків. Визначення акцизного податку. Платники. Податкові агенти. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування. Ставки. Порядок розрахунку акцизного податку. Пільги. Визначення дати виникнення податкового зобов'язання. Порядок і строки сплати податку та подання декларації з акцизного податку. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Тема 6. Порядок обчислення і сплати мита

Визначення мита та єдиного митного тарифу України. Види мита. Об'єкт оподаткування. Механізм і порядок розрахунку і сплати. Особливі види мита. Звільнення від сплати мита.

Тема 7. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємства

Місце податку на прибуток в системі прямих податків. Визначення платників податку. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів з податку на прибуток та їх склад. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування з податку на прибуток. Порядок визнання доходів з податку на прибуток. Склад витрат з податку на прибуток та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначені оподатковуваного прибутку. Податкова база, ставки та порядок обчислення податку на прибуток. Звільнення від оподаткування з податку на прибуток. Строки сплати податку.

Тема 8. Порядок обчислення і сплати податку на доходи фізичних осіб

Платники податку на доходи фізичних осіб, об'єкт та база оподаткування. Доходи які включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. Порядок розрахунку. Податкові соціальні пільги. Податкова знижка та обмеження права щодо її нарахування. Ставки податку на доходи фізичних осіб і їх характеристика. Порядок утримання податку на доходи фізичних осіб. Порядок перерахунку податку в бюджет. Порядок розрахунку податку за специфічними операціями.

Тема 9. Екологічний податок

Сутність екологічного податку. Визначення платників податку. Податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку в залежності від виду викиду, класу небезпеки та рівня небезпечності відходів. Механізм розрахунку податку за різними об'єктами. Порядок подання податкової звітності та сплати податку.

Тема 10. Порядок обчислення і сплати місцевих податків і зборів

Сутність місцевих податків і зборів та їх місце у податковій системі України. Склад місцевих податків і зборів:

- податок на майно;
- єдиний податок;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

Характеристика кожного з місцевих податків і зборів: платники; об'єкт оподаткування; об'єкти, які не оподатковуються; база оподаткування; ставки податку (збору); порядок обчислення та сплати суми податку (збору); податковий період .

Тема 11. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності.

Сутність спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Групи платників єдиного податку та суб'єкти господарювання котрі не можуть бути платниками єдиного податку. Об'єкт оподаткування. Ставки єдиного податку податку для юридичних і фізичних осіб та особливості з врахуванням яких вони застосовуються.

Податковий (звітний) період та порядок нарахування і строки сплати єдиного податку. Податки і збори, які входять до складу єдиного податку.

Підстави для прийняття органом державної податкової служби рішення про відмову у реєстрації платником єдиного податку. Випадки анулювання органом державної податкової служби реєстрації платника єдиного податку. Порядок переходу на єдиний податок.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Функції держави — визначальний чинник формування бюджету. Багатогранність бюджету як суспільного явища, його економічний та матеріальний зміст і форма прояву.

Бюджет держави як економічна категорія.

Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки та місце у системі державних фінансів. Бюджетні потоки та управління ними.

Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі. Бюджет у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку, сфера поширення бюджетного фінансування. Бюджетні асигнування.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Бюджет як основний фінансовий план держави. Склад і структура доходної і видаткової частин бюджету, фактори, що впливають на них. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Бюджетний процес та його складові. Завдання, принципи і методи бюджетного планування. Стан бюджету як фінансового плану: рівновага доходів і

видатків; перевищення доходів над видатками; бюджетний дефіцит. Фактори, що визначають стан бюджету. Formи перевищення доходів над видатками: бюджетні резерви, бюджетний надлишок, бюджетний профіцит. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, джерела покриття, наслідки. Взаємозв'язок бюджету з планом економічного і соціального розвитку та іншими фінансовими планами.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Дефіцит бюджету як фінансове явище. Види дефіциту бюджету. Методики обліку дефіциту бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Відомча система фінансування та фінансування інвестиційних проектів. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів за рахунок цільових державних позик.

Бюджетні кредити, порядок їх видачі і погашення. Порядок дотування збиткових підприємств. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора і ліквідації збитковості.

Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Взаємозалежність між ВВП і бюджетом. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Об'єктивна тенденція зростання бюджетної централізації ВВП, чинники, що протидіють цій тенденції. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету та способи їх вирішення. Забезпечення оптимальності пропорцій розподілу і перерозподілу ВВП. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку.

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення.

Основи бюджетного устрою: викремлення видів бюджетів; встановлення принципів побудови бюджетної системи; організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи; встановлення характеру і форми взаємовідносин між бюджетами.

Види бюджетів. Центральний бюджет держави, його призначення. Місцеві бюджети, їх види. Принципи побудови бюджетної системи. Визначальні ознаки єдності бюджетної системи, передумови її встановлення. Законодавче визначення бюджету держави як єдиного фонду грошових коштів. Переваги і недоліки бюджетної системи, побудованої на принципі єдності. Поняття і характерні ознаки принципу автономності бюджетів, його забезпечення. Автономність бюджетів як визначальна передумова раціональної та ефективної фінансової діяльності місцевих органів влади та управління. Бюджетне право і його роль у побудові бюджетної системи та організації бюджетного процесу.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Поняття та економічна сутність міжбюджетних відносин. Методи та інструменти організації міжбюджетних відносин. Фактори впливу на розподіл повноважень між органами влади. Розподіл видаткових повноважень між ланками бюджетної системи. Засади розмежування доходів між окремими ланками бюджетної системи. Діючий механізм закріплення доходів за органами місцевого самоврядування.

Міжбюджетні трансферти як основний метод міжбюджетних відносин в Україні. Особливості розрахунків обсягів дотацій та реверсних дотацій місцевих бюджетів. Субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації. Порядок виділення та використання окремих видів субвенцій. Вилучення бюджетних надлишків як форма взаємовідносин між бюджетами і бюджетного регулювання. Бюджетні позички, їх причини, порядок виділення і погашення. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення і порядок проведення.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна, угідь, послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики. Емісійний дохід держави. Співвідношення між методами формування доходів бюджету. Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основа дохідної бази бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету України, їх класифікація. Правове регулювання формування доходів. Особливості податкової структури України, її відмінності від розвинутих країн. Загальна характеристика податкової системи України. Види непрямих податків, їх роль у доходах бюджету. Пряме оподаткування, його види. Значення прямих податків у формуванні доходів бюджету. Платежі за ресурси, їх види, роль у доходах бюджету. Неподаткові доходи бюджету, їх характеристика. Доходи від власності та підприємницької діяльності. Доходи від операцій з капіталом. Доходи рентного характеру. Інші неподаткові доходи бюджету. Офіційні трансферти та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів. Державні та місцеві позики. Організація мобілізації доходів бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету

Функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії.

Бюджетне фінансування видатків. Система бюджетного фінансування: відомча та програмно-цільова. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансферти. Методи бюджетного фінансування.

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура.

Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання. Форми державного впливу на розвиток економіки. Регуляторна політика і бюджетні інструменти фінансового регулювання економічного циклу. Завдання, засади і методологічні основи прямого державного фінансування економіки.

Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки.

Галузева структура видатків бюджету України на економічну діяльність. Особливості фінансування видатків на розвиток промисловості та енергетики, будівництва, транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та інформатики, сільського та лісового господарства, на розвиток місцевої інфраструктури та комунальної власності. Операційні витрати, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних витрат.

Видатки бюджету на науку, засади та методологічні основи їх фінансування. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування фундаментальних досліджень у наукових установах Академії наук України, у відомчих наукових закладах і вищих закладах освіти. Кошторисне фінансування наукових закладів і наукових програм.

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Соціальні видатки бюджету як відображення соціальної політики держави. Типи соціальної політики та їх вплив на обсяги бюджетного фінансування соціальних видатків. Склад соціальних видатків: видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення і соціальну сферу. Соціальне й медичне страхування, їх роль у реалізації соціальної політики і вплив на обсяги бюджетного фінансування. Методичні основи планування і фінансування соціальних видатків. Форми і види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Адресні субсидії громадянам на оплату комунальних послуг. Види разової фінансової допомоги громадянам. Форми і методи фінансового забезпечення установ соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація, основи їх кошторисного фінансування.

Засади бюджетного фінансування освіти, роль і місце бюджету у системі фінансового забезпечення освітніх закладів. Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності. Фінансування загальноосвітніх шкіл. Показники мережі шкіл, порядок їх визначення. Система заробітної плати вчителів і тарифікація педагогічних працівників. Штати і порядок планування фонду заробітної плати. Складання і перевірка кошторису загальноосвітньої школи. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів. Фінансування дитячих дошкільних закладів: показники мережі, система заробітної плати, штати і планування фонду заробітної

плати. Кошторис дитячого дошкільного закладу. Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування і фінансування у вищих закладах освіти. Штати і система заробітної плати працівників вищої школи.

Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Засади бюджетного фінансування охорони здоров'я, роль і місце бюджету у фінансовому забезпеченні медицини. Бюджетні заклади охорони здоров'я, організація їх фінансової діяльності. Показники мережі медичних установ. Штати і система заробітної плати медичних працівників. Складання і перевірка кошторису медичних установ. Особливості організації фінансової діяльності закладів охорони здоров'я в умовах бюджетно-страхової медицини.

Засади бюджетного фінансування закладів культури. Склад видатків бюджету на культуру. Особливості складання кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування преси, видавництва, радіомовлення, телебачення.

Засади бюджетного фінансування розвитку фізичної культури і спорту, роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху. Склад видатків на фізичну культуру і спорт, порядок їх планування і фінансування.

Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на державне управління, їх склад та засади фінансування. Утримання органів законодавчої і виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи. Видатки на утримання фінансових, фіскальних і митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Державна політика позикових фінансів, її передумови. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх класифікація. Чинники державного кредиту. Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Передумови державного кредиту: наявність кредиторів, в яких є вільні кошти; довіра з боку кредиторів до держави; зацікавленість у наданні позик; платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Державні позики як основна форма державного кредиту. Класифікація видів державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів; за форму виплати доходів; за термінами погашення; за методами розміщення. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання (векселі).

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Управління державним боргом.

Способи управління: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання. Політика реструктуризації державного боргу.

СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Страхування як економічна категорія

Необхідність виникнення галузі страхування. Етапи розвитку страхування. Сутність економічної категорії страхового захисту. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування. Перестрахування. Сутність страхування. Ознаки економічної категорії страхування. Функції страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна сумлінність, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація, контрибуція, диверсифікація

Тема 2. Страхова термінологія

Значення страхової термінології. Поняття і терміни, які пов'язані з загальними умовами страхування. Терміни, пов'язані з формуванням страхових фондів. Терміни, пов'язані з використанням страхових фондів. Терміни, пов'язані з функціонуванням міжнародного страхового ринку.. Основні системи страхування.

Тема 3. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Організаційна структура страхового ринку. Структура ті інфраструктура страхового ринку. Ознаки класифікації страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення.

Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.

Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків.

Класифікація за сферою діяльності страхових компаній. Загальні види страхування. Страхування життя.

Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.

Класифікація за сферою страховою діяльності. Соціальне страхування. Комерційне страхування.

Класифікація за формою організації. Державне страхування. Акціонерне страхування. Взаємне страхування. Кооперативне страхування.

Тема 4. Особисте страхування

Сутність, об'єкт, предмет майнового страхування. Класифікація особистого страхування.

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.

Страхування пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців і працівників ризикових професій.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування та його розвиток в Україні

Тема 5. Майнове страхування

Сутність, об'єкт, предмет майнового страхування. Класифікація майнового страхування.

Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'екти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Страхування банківських ризиків. Страхування кредитів.

Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Страхування майна фізичних осіб: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 6. Страхування відповідальності

Сутність, об'єкт, предмет майнового страхування. Класифікація страхування відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система “Зелена картка”. Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту.

Страхування професійної відповідальності.

Страхування відповідальності товарищиробників за якість продукції.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 7. Доходи, витрати і прибутки страховика

Фінанси страхових організацій. Страхові резерви. Технічні резерви. Математичні резерви. Доходи, витрати та прибуток страховика.

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.

Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності

Тема 8. Страхові ризики ті їх оцінка

Поняття та економічна сутність страхових ризиків. Основні характеристики ризику. Класифікація та характеристика ризиків у страхуванні. Чисті та спекулятивні ризики. Природні та антропогенні ризики. Майнові та особисті ризики. Індивідуальні та універсальні ризики. Розподіл ризиків за розміром збитку.

Управління страховими ризиками. Оцінка ризику та визначення доцільності його страхування. Контроль за ризиком.

Тема 9. Основні принципи побудови страхових тарифів

Суть, особливості та завдання актуарних розрахунків. Класифікація актуарних розрахунків. Склад та структура тарифної ставки. Витрати на ведення справи. Страховий внесок. Види страхових премій. Показники страхової статистики. Частота страхових подій, коефіцієнт кумуляції ризику, коефіцієнт збитковості, середня страхова сума, збитковість страхової суми. Таблиці смертності, таблиці тривалості життя, одноразова нетто-премія, накопичувальний внесок. Сутність та поняття тарифної політики. Призначення актуарних розрахунків. Поняття та структура страховогого тарифу. Методи будування брутто-ставки з ризикових видів страхування та страхування життя.

Тема 10. Фінансова надійність страховика

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страховогого портфеля.

Умови забезпечення платоспроможності страховика Власні кошти страховика. Нормативний запас платоспроможності, фактичний запас платоспроможності.

Страхові резерви та порядок їх формування. Технічні резерви, їх склад. Резерви зі страхування життя.

Інвестиційна політика страховика.

Фінансовий стан страховика. Фінансова стійкість страхових операцій. Звітність страховика.

Тема 11. Перестрахування ті співстрахування

Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестрахування.

Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Облігаторне перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування.

Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестрахування. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестрахування, їх характеристика, переваги та недоліки.

Непропорційне перестрахування: на базі ексценденту збитку, на базі ексценденту збитковості.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємств

Капітал підприємства та його економічна сутність. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність підприємства в системі функціональних завдань фінансового менеджменту. Організація фінансової діяльності підприємств.

Поняття фінансування. Класифікація форм фінансування за джерелами і походження капіталу та за правовим статусом інвесторів. Критерії прийняття рішень у сфері фінансування. Зміст, форми та напрямки правового регулювання фінансової діяльності і суб'єктів господарювання.

Сучасні теорії фінансування: класична, неокласична, неконституційна. Теорема іррелевантності. Теорія вибору портфеля інвестицій. Модель оцінки доходності активів (CAPM). Теорія арбітражного ціноутворення. Теорія агентських відносин при фінансуванні. Теорія фінансового посередництва.

Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм

Зв'язок між фінансуванням підприємства та формою організації бізнесу. Критерії прийняття рішення при виборі правової форми організації бізнесу. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств. Специфіка фінансової діяльності малих підприємств.

Особливості фінансової діяльності господарських товариств. Особливості фінансування акціонерних товариств. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості фінансової діяльності товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств та командитних товариств. Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Фінансова діяльність державних та казенних підприємств.

Тема 3. Формування власного капіталу підприємства

Власний капітал підприємства, його функції та складові частини. Статутний капітал, його економічний зміст та порядок формування. Додатковий капітал підприємства та джерела його поповнення. Резервний капітал підприємства, його необхідність, види та джерела формування.

Вартість залучення власного капіталу із зовнішніх джерел. Податкові аспекти формування власного капіталу підприємства. Початкове формування статутного капіталу підприємств різних форм організації бізнесу. Корпоративні права, номінальна та ринкова вартість корпоративних прав.

Збільшення статутного капіталу підприємства: цілі та джерела. Збільшення статутного капіталу за рахунок коштів інвесторів. Методи збільшення статутного фонду акціонерного товариства. Порядок розрахунку емісійного доходу, ажіо та дизажіо. Переважні права та придбання цінних паперів нової емісії як інструмент захисту інтересів інвесторів. Розрахунок вартості переважних прав. Встановлення курсу емісії нових акцій.

Умови та механізм емісії, розміщення та обслуговування акцій. Фактори, які впливають на ринковий курс акцій. Обмін облігацій на акції. Розміщення корпоративних прав резидентів на закордонних ринках капіталів.

Зменшення статутного капіталу підприємства: основні цілі, методи та порядок проведення. Деномінація та конверсія. Порядок викупу та анулювання корпоративних прав підприємства. Звіт про власний капітал підприємства, його призначення та порядок складання.

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства

Економічний зміст внутрішніх джерел фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств. Порівняльна характеристика внутрішніх та Зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.

Зміст, форми та джерела самофінансування підприємств. Відкрите та приховане самофінансування. Приховані резерви. Оптимізація самофінансування. Поняття тезаврації прибутку підприємства. Вплив оподаткування на розподіл та використання прибутку підприємства. Збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. Cash-flow (чистий грошовий потік) як джерело фінансування підприємства. Методи розрахунку та планування Cash-flow. Показники Cash-flow. Звіт про рух грошових коштів.

Тема 5. Дивідендна політика підприємства

Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Оптимізація дивідендної політики. Фактори дивідендної політики. Типи дивідендної політики підприємства. Теорії в галузі дивідендної політики. Дивідендна політика і структура капіталу. Взаємозв'язок дивідендної політики та самофінансування підприємства. Порядок нарахування дивідендів. Джерела та форми виплати дивідендів. Методи нарахування дивідендів. Виплати дивідендів корпоративними правами. Подрібнення акцій та викуп акціонерним товариством акцій власної емісії як інструменти дивідендної політики. Ефективність дивідендної політики.

Особливості нарахування дивідендів акціонерними товариствами та товариствами з обмеженою відповідальністю. Особливості нарахування дивідендів господарськими товариствами з часткою державної власності в статутному капіталі. Оподаткування дивідендів. Оподаткування розподіленого та нерозподіленого прибутку як фактор дивідендної політики.

Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок позичкового капіталу

Позичковий капітал підприємства, його складові частини та порядок формування. Визначення потреби в позичкових коштах. Порівняльна характеристика фінансування підприємств за рахунок власного та позичкового капіталу. Практична діяльність підприємства щодо отримання банківської позики. Визначення кредитоспроможності підприємства та оцінка кредитного забезпечення. Показники оцінки кредитоспроможності підприємства. Порівняльна характеристика різних видів кредитного забезпечення. Порівняльна оцінка доцільності фінансування придбання основних засобів по лізингу та на основі використання кредитних ресурсів.

Порядок залучення резидентами кредитів в іноземній валюті від іноземних кредиторів. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів. Умови та механізм випуску, розміщення та обслуговування облігацій. Види облігацій. Недоліки та переваги залучення коштів за рахунок емісії облігацій та одержання банківських позик.

Спеціальні форми кредитування. Комерційний кредит. Кредиторська заборгованість як джерело формування фінансових ресурсів. Вексель як інструмент короткострокового кредитування. Операції підприємства з векселями. Особливості державного кредитування підприємств та одержання державних гарантій.

Тема 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємств

Реорганізація як специфічний напрямок фінансової діяльності підприємств. Цілі та завдання реорганізації підприємств. Форми реорганізації. Реорганізація як інструмент фінансової санації підприємств, що знаходяться в кризі.

Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання. Зміст та порядок складання реорганізаційної угоди. Нормативне-правове регулювання реорганізації суб'єктів господарювання. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Вертикальне та горизонтальне укрупнення підприємств. Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: поділ, виділення. Перетворення як особлива форма реорганізації. Роль перетворення в оптимізації фінансування підприємства. Порядок складання реорганізаційних балансів. Передавальний та роздільний баланси. Проблематика оцінки вартості майна підприємств у разі реорганізації. Вітчизняна практика та зарубіжний досвід реорганізації підприємств.

Тема 8. Фінансові інвестиції підприємств

Види фінансових вкладень підприємств. Фінансові інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства. Вкладення в корпоративні права інших підприємств. Вкладення в боргові фінансові інструменти. Короткострокові фінансові вкладення. Довгострокові фінансові вкладення.

Методи оцінка фінансових інвестицій. Метод ефективної ставки відсотка, оцінка за справедливою вартістю, метод участі в капіталі. Амортизація фінансових інвестицій. Контрольний пакет корпоративних прав.

Диверсифікація фінансових вкладень, оцінка їх ризиковості та інвестиційної привабливості. Основи фундаментального аналізу . Моделі та методи оцінки вартості акцій та облігацій. Показники, які використовуються під час фундаментального аналізу для відбору найбільш інвестиційне привабливих цінних паперів: коефіцієнт бета, дохід на одну акцію, відношення ціни акції до доходу, річний розмір дивідендів.

Фінансові вкладення резидентів за межі України. Види та форми інвестицій. Необхідність та зміст законодавчого регулювання та контролю вивозу капіталу за кордон. Ліцензування фінансово-інвестиційної діяльності резидентів за межами України. Особливості оподаткування доходів, одержаних вітчизняними суб'єктами господарювання за кордоном. Фінансова та інвестиційна діяльність підприємств в офшорних зонах та у вільних економічних зонах.

Тема 9. Оцінка вартості підприємств

Економічна сутність оцінки вартості підприємства. Необхідність, завдання та принципи оцінки вартості підприємства. Вартість підприємства і середньозважена вартість капіталу. Методичні підходи до оцінки вартості підприємства. Методи, засновані на оцінці потенційних грошових потоків та доходів підприємства: метод дисконтування чистих грошових потоків; метод капіталізації доходу. Ставка капіталізації доходу. Ставка дисконту та ставка капіталізації. Майновий (витратний) підхід. Ринковий підхід в оцінці вартості підприємства: зіставлення мультиплікаторів і порівняння транзакцій.

Практична робота з оцінки вартості підприємства. Порядок здійснення оцінки. Звіт про оцінку вартості підприємства.

Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин

Основні види зовнішньоекономічних операцій: імпорт, експорт, комісійні угоди, зустрічні торгові операції. Зовнішньоторговельне посередництво: брокери, комісіонери, консигнатори, дистрибутори. Зміст та необхідність законодавчого регулювання зовнішньоекономічних відносин суб'єктів господарювання.

Основні фінансової умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Правила щодо здійснення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Форми та способи розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічних операцій: авансовий платіж, оплата після відвантаження; документарний акредитив, документарне інкасо, торгівля за відкритим рахунком. Форфейтинг - як спосіб кредитування договірних зобов'язань у зовнішньоекономічній сфері.

Вплив оподаткування на ефективність зовнішньоекономічних відносин суб'єктів господарювання. Принципи митного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Оподаткування експортних операцій. Оподаткування імпортних операцій. Застосування векселів при сплаті податкових платежів при здійсненні експортно-імпортних операцій. Державне регулювання розподілу виручки від зовнішньоекономічної діяльності в іноземній валютах.

Тема 11. Фінансовий контролінг

Контролінг як система, орієнтована на перспективний розвиток підприємства. Сутність та необхідність фінансового контролінгу. Основні завдання та функції фінансового контролінгу. Контролінг в системі фінансових служб на підприємстві. Організація фінансового контролінгу. Взаємозв'язок контролінгу та управлінського обліку.

Стратегічне планування як одна з найважливіших функцій фінансового контролінгу. Формування стратегії розвитку, визначення стратегічних факторів успіху та горизонтів планування. Довгострокове та короткострокове планування.

Інформаційне забезпечення та координація в системі функцій контролінгу. Зміст інформаційного менеджменту. Координація цілей, планів та системи забезпечення інформацією. Контроль, внутрішній аудит та консалтинг та їх роль в управлінні фінансами підприємства. Внутрішній контроль як невід'ємна складова та передумова планування. Аналіз відхилень фактичних показників від планових. Необхідність та основні завдання внутрішнього аудиту на підприємстві.

Інструменти та методи контролінгу. Вартісний аналіз, портфельний аналіз, бенчмаркінг, ABC-аналіз, аналіз сильних та слабких місць, аналіз точки беззбитковості.

Тема 12. Бюджетування на підприємстві

Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Принципи бюджетування. Бюджетування як форма короткострокового планування.

Зміст бюджетування, види бюджетів. Система бюджетів на підприємстві. Традиційне бюджетування, нуль - базис бюджетування. Методи, прогнозування.

Визначення потреби підприємства в капіталі. Зміст та види потреби в капіталі. Потреба в капіталі для фінансування оборотних активів. Правила фінансування підприємств та їх використання в процесі бюджетування. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правило вертикальної структури капіталу. Ефект фінансового лівериджу.

Бюджет прибутків і збитків. Планування ліквідності (фінансовий план та бюджет робочого капіталу). Прогноз руху грошових коштів (Cash-flow). Планування показників балансу. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Господарський кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Земельний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
4. Митний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/92-15>
5. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Закон України «Про митний тариф України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

8. Закон України «Про акціонерні товариства». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
9. Закон України «Про господарські товариства». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
11. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
12. Закон України «Про підприємництво». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
13. Закон України «Про фінансовий лізинг». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97>
14. Закон України «Про страхування». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96>
15. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>
16. Артус М.М., Хижка Н.М. Бюджетна система України. Навчальний посібник / К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. - 220 с.
17. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення)/О.І. Барановський; Київ. Нац. Торг.-екон.ун-т. – К., 2004. – 759 с.
18. Бердар М. М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: Центр учебової літератури, 2010. — 352 с.
19. Бюджетна система: Навчальний посібник – Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б./ К.: Вид-во Хай-Тек Прес, 2007.
20. Бюджетна система: навчальний посібник / В. Г. Баранова, Є. М. Богатирьова, Л. А. Васютинська та інші / за заг. ред. В. П. Хомутенко. – Одеса: Бартенєва, 2014. – 392 с.
21. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник / О. Д. Вовчак. – К. : Знання, 2011. – 391 с.
22. Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. Посібник. - К.: Алерта, 2006. - 199 с.
23. Говорушко Т.А. Страхування: Підручник. - К.: Центр учебової літератури. - 2011. – 376 с.
24. Зянько В.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 126 с.
25. Іванов Ю. Податкова система: підручник / Юрій Іванов, Андрій Крисоватий, Оксана Десятнюк. – Міністерство освіти і науки України. –К.: Атіка, 2006. – 918 с.
26. Логутова Т. Г. Страхування : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. Г. Логутова ; Мін. освіти і науки, молоді і спорту України, Приазовський держаний технічний університет. - Маріуполь: ПДТУ, 2011. - 226 с.

27. Лютий І.О. Податкова система: Навчальний посібник. / Лютий І.О.- К.: ЦУЛ, 2009. - 456 с.
28. Мартиненко В. Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні : навч. посіб. - К. : НАДУ, 2008. - 300 с.
29. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: Підручник. – К.: Центр учебової літератури, 2013. – 504 с.
30. Олійник О.В., Філон І.В. Податкова система: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 456с.
31. Онисько С.М. Податкова система: Підручник. – Львів: Магнолія плюс, 2004
32. Осадець С.С. Страхування:Підручник-К.:КНЕУ,2002.-599с.
33. Педь І.В. Непрямі податки в податковій системі України: навч.посбник / За ред.. Ю.М. Лисенко. –К.: Знання, 2008. -348 с.
34. Педь І.В. Податкова система: економіко-правова характеристика податків: навч.посіб/ За ред.. Ю.М. Лисенко. –К.: Знання, 2007. – 348 с.
35. Податкова система: Навч. посібник / За заг. ред. В. Л. Андрушенка.– К.: Центр учебової літератури, 2015. – 416 с.
36. Податкова система: Навч. посібник / За заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
37. Податкова система України: тренінг-курс: Навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Тимченко. – К.: ДННУ “Акад. фін. управ ління”, 2012. – 656 с.
38. Плиса В. Й. Страхування: підручник / В. Й. Плиса. – К. : Каравела, 2010. – 472 с.
39. Пріб К.А., Фед'ко В.І. Податкова система України: термінологія і формування основних положень. - К.: Центр учебової літератури, 2007. – 320 с.
40. Сідельникова Л. П., Костіна Н. М. Податкова система: Навч. посібник. - Київ: Ліра-К, 2013. - 604 с.
41. Страхування: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.
42. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / За заг. ред. В. В. Зубенка. – К., 2017. – 184 с.
43. Тарасенко М. В. Фінанси. Навч. посібник. Одеса: Атлант, 2012. – 320 с.
44. Управління державним бюджетом України: підручник / колектив авторів [заг. редакція М. О. Азарова]. — К.: Зовнішня торгівля, 2010. — 816 с.
45. Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах / ред. В. Г. Баранової .– Одеса: Атлант, 2015. – Ч.1. – 344с.
46. Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах / ред. В. Г. Баранової. – Одеса: Атлант, 2015. – Ч.2. – 309с.
47. Фінанси: навчальний посібник / І. С. Волохова, Н. А.Шикіна, О. Г. Волкова та ін. / за заг. ред. І. С. Волохової. - Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
48. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. – Харків: Видавництво «Лідер», 2013. – 560 с.

49. Фінанси: навчальний посібник / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. І. В. Журавльової. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
50. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / О.О. Терещенко. Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін.; За заг. ред. О.О. Терещенка. - К.: КНЕУ, 2006. - 312 с.
51. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. 2-ге вид., перероб. та допов. Навч. пос. - К.: Центр учебової літератури, 2009. - 320.
52. Чала Н.Д. Бюджетна система: навчальний посібник / Чала Н.Д., Лазоренко Л.В. – Знання, 2010. – 223 с.

Критерії оцінювання знань студентів за результатами вступного випробування зі спеціальності

Екзаменаційне завдання включає теоретичну і практичну частину.

Критерії оцінювання знань вступників з комплексного фахового вступного випробування здійснюються за 200 бальною шкалою оцінювання. Бали розподіляються у рівних часинах у відповідності до зазначених блоків завдань.

Блок 1 «Теоретичні завдання». Тести містять п'ять варіантів відповідей, з котрих єдина є правильною й оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за виконання теоретичного завдання – 100 б. (2 бал x 50 тестів).

Блок 2 «Практичні завдання». Практична частина складається з двох задач. Максимальна кількість балів за розв'язання однієї задачі – 50 б. Оцінювання здійснюється, виходячи з таких критеріїв:

- 42-48 балів – завдання виконано повністю, задача розв'язана правильно, але відсутні відповідні пояснення;
- 32-40 балів – виконання завдання складає не менше, ніж 70%, однак при вирішенні припущені арифметичні помилки, проте алгоритм рішення правильний;
- 22-30 балів – виконання завдання складає не менш, ніж 50%, є помилки у розрахунках або оформленні;
- 2-20 балів – завдання виконано менш, ніж на 50%, припущені принципові помилки у розрахунках і оформленні;
- 0 балів задача вирішена цілком неправильно, або взагалі не має рішення.

В цілому практична складова оцінюється у 100 б. (2 x 50).

За підсумками фахового іспиту вступник може отримати від 0 до 200 балів. Вступник, який набрав менше, ніж 100 бали на комплексному фаховому випробуванні, не допускається до участі у конкурсі на здобуття освітнього ступеня «магістр».

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Фахове вступне випробування
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма «Державні та муніципальні фінанси», «Фіiscalьне та митне
адміністрування», «Корпоративні фінанси», «Фінансовий та страховий менеджмент»
для здобуття освітнього ступеня магістра

I. Теоретична частина (100 балів). Правильна відповідь одна і оцінюється в 2 бал.

1. В межах регулюючої функції виокремлюють:

- а) фіiscalьну та соціальну;**
- б) контрольну та фіiscalьну;**
- в) стимулюючу та стримуючу;**
- г) контрольну та розподільчу;**
- д) зазначене у пунктах а) і г).**

2. За формою оподаткування податки класифікуються як:

- а) Загальнодержавні і місцеві.**
- б) Розкладні і окладні.**
- в) Прямі та непрямі.**
- г) Загальні і спеціальні.**
- д) Правильна відповідь відсутня.**

3. Пільги для житлової нерухомості з податку на майно встановлені в розмірі:

- а) 300 кв. метрів для квартир та 600 кв. метрів для житлових будинків;**
- б) для квартир 200 кв. метрів, та житлових будинків, 500 кв. метрів;**
- в) для квартир 60 кв. метрів, та житлових будинків 120 кв. метрів;**
- г) для квартир, 240 кв. метрів, та житлових будинків 500 кв. метрів.**
- д) для квартир 80 кв. метрів, та житлових будинків 180 кв. метрів;**

4. Принцип нейтральності податкової системи це:

- а) Установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків.**
- б) Установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків.**
- в) Недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації.**
- г) Визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів**
- д) зазначене у пунктах б) і в).**

5. До місцевих податків та зборів належать:

- а) Екологічний податок.**
- б) Збір за місця для паркування транспортних засобів.**
- в) Податок на додану вартість.**

г) Земельний податок.

д) Рентні платежі.

6. Платником податку на додану вартість є:

- а) будь-яка особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку, визначеному статтею 183 Податкового кодексу України;
- б) особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
- в) фізична особа - резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства;
- г) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку.
- д) всі відповіді правильні.

7. Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на:

- а) 2 групи;
- б) 3 групи;
- в) 4 групи;
- г) 6 груп;
- д) 5 груп.

8. До підакцизних товарів не належать:

- а) Спирт етиловий та інші спиртові дистилляти, алкогольні напої, пиво.
- б) Ювелірні вироби та золото.
- в) Нафтопродукти.
- г) Автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли.
- д) Скраплений газ.

9. Сезонне мито встановлюється на окремі товари та інші предмети на строк:

- а) Не більше трьох місяців з моменту їх встановлення.
- б) Не більше чотирьох місяців з моменту їх встановлення.
- в) Не більше шести місяців з моменту їх встановлення.
- г) Не більше року з моменту їх встановлення.
- д) Не більше п'яти місяців з моменту їх встановлення.

10. Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з:

- а) екологічного податку;
- б) податку на прибуток підприємств, рентної плати;
- в) збору за парковку;
- г) єдиного соціального внеску.
- д) зазначене у пунктах б) і в).

11. Платники єдиного податку першої групи реєстратори розрахункових операцій:

- а) не застосовують;
- б) застосовують;
- в) застосовують при перевищенні граничних обсягів;
- г) застосовують в окремих випадках.

д) За рішенням Державної фіiscalної служби

12. У які строки сплачують земельний податок платники – фізичні особи?

- а) щорічно;
- б) протягом 30 днів, з дня отримання податкового повідомлення – рішення;
- в) щоквартально;
- г) протягом 60 днів, з дня отримання податкового повідомлення – рішення.

д) щомісячно.

13. Кошти від стягнення туристичного збору зараховуються до:

- а) місцевого бюджету;
- б) державного бюджету;
- в) 50 % до місцевого та 50 % до Державного бюджету;
- г) 30% до Державного та 70 % до місцевого бюджету;

д) 35% до Державного та 65 % до місцевого бюджету.

14. Дефініція «бюджет» походить від англійського «budget», що означає:

- а) доходи;
- б) шкіряний мішок, гаманець;
- в) банківський рахунок;
- г) обов'язковий грошовий платіж на користь держави;

д) гроши.

15. Першопричиною виникнення бюджетних відносин є:

- а) формування держави;
- б) розвиток товарно-грошових відносин;
- в) потреби населення;
- г) потреби керуючої влади;

д) зазначене у пунктах в) і г).

16. Управління державним внутрішнім боргом України здійснює:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Національний банк України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Президент України;

д) Рахункова Палата України.

17. За рахунок бюджетних коштів у галузі культури і мистецтва НЕ фінансуються:

- а) театри, цирки, філармонії;

- б) бібліотеки музеї;
- в) заклади кінематографії і заповідники;
- г) туристичні агенції;
- д) творчі спілки.

18. Показник кількості ліжко-днів у стаціонарних медичних закладах використовується при плануванні видатків за статтею:

- а) оплата праці працівників бюджетних установ;
- б) видатки на оплату комунальних послуг та енергоносій;
- в) придбання основного капіталу;
- г) придбання предметів і матеріалів;
- д) зазначене у пунктах б) і в).

19. Планування видатків на утримання стаціонарних медичних закладів проводиться на основі показника кількості:

- а) кількості ліжок;
- б) амбулаторних обстежень;
- в) лікарських відвідувань;
- г) ліжко-днів;
- д) зазначене у пунктах а) і г).

20. Соціальна сутність бюджету полягає у фінансуванні:

- а) соціально-культурної сфери;
- б) суспільних організацій;
- в) громадських установ;
- г) соціальних гарантій;
- д) зазначене у пунктах а) і г).

21. Економічна сутність бюджету виявляється у:

- а) регулюванні податкового навантаження;
- б) регулюванні видаткових повноважень;
- в) здійсненні перерозподілу частини вартості ВВП між галузями економіки, територіями й верствами населення;
- г) фінансовому забезпеченні соціально-економічних процесів;
- д) зазначене у пунктах а) і б).

22. Бюджетна класифікація та зміни до неї затверджуються:

- а) Кабінетом Міністрів;
- б) Міністерством фінансів;
- в) Президентом;
- г) Державною казначейською службою;
- д) Рахунковою палатою.

23. Бюджетна класифікація призначена для:

- а) забезпечення оперативності бюджетних потоків;
- б) спрощення бюджетних процедур на всіх стадіях бюджетного процесу;
- в) забезпечення порівнянності показників фінансових планів;
- г) забезпечення порівнянності показників бюджетів різних рівнів;
- д) забезпечення прозорості бюджетного процесу.

24. До поточних належать видатки, за допомогою яких здійснюється фінансування щодо:

- а) ліквідації наслідків від непередбачуваних обставин із резервного фонду;
- б) виплати капітальних трансфертів населенню;
- в) виплати соціальних трансфертів;
- г) виконання видатків на утримання бюджетних установ;
- д)зазначене у пунктах в) і г).

25. Бюджет виконує такі дві функції, як:

- а) фіскальну і соціальну;
- б) регулюючу і контрольну;
- в) розподільчу і контрольну;
- г) розподільчу і забезпечувальну;
- д) соціальну і регулюючу.

26. Своєчасне та повне надходження до бюджету коштів, а також їх ефективне використання забезпечує така функція бюджету, як:

- а) контрольна;
- б) регулююча;
- в) стимулююча;
- г) розподільча;
- д) фіскальна.

27. Капітал підприємства характеризує...

- а) джерела фінансування придбання активів;
- б) майно підприємства, яке придбано за рахунок коштів власників;
- в) напрямки використання залучених підприємством фінансових ресурсів.
- г) зобов'язання підприємства перед кредиторами та власниками;
- д) різницю між валотою балансу та сумою заборгованості підприємства.

28. Теорема іррелевантності передбачає, що...

- а) вартість підприємства не залежить від структури капіталу та джерел його фінансування;
- б) вартість підприємства залежить від структури капіталу та джерел його фінансування;
- в) вкладати кошти слід у ті інвестиції, очікувана рентабельність яких є вищою, ніж рівноважна рентабельність;
- г) інвестори будуть байдужими щодо співвідношення необоротних та оборотних

активів підприємства;

д) вартість підприємства за заданого рівня ризику визначається лише його потенційною прибутковістю.

29. Теорія агентських відносин при фінансуванні досліджує...

- а) конфлікт інтересів між капіталодавцем та капіталоодержувачем, який може виникнути в результаті асиметрії в інформаційному забезпеченні;
- б) агентські послуги фінансових посередників;
- в) оптимізацію фінансових відносин та умов відповідних договорів з метою узгодження інтересів принципала та агента;
- г) способи оцінки дохідності активів;
- д) оптимізацію структури капіталу підприємства.

30. Згідно з концепцією Марковіца інвестиційний портфель слід формувати за рахунок...

- а) фінансових активів, прибутковість яких перебуває у безпосередній функціональній залежності;
- б) активів з максимальним кореляційним зв'язком;
- в) комбінації активів з мінімальним кореляційним зв'язком між рівнями їх рентабельності;
- г) активів з мінімальним рівнем ризику;
- д) активів із середнім рівнем рентабельності.

31. Учасники товариства з обмеженою відповідальністю відповідають за боргами товариства...

- а) лише в межах їх вкладів у статутний капітал;
- б) своїми внесками до статутного капіталу та частково належним їм приватним майном;
- в) своїми внесками до статутного капіталу та всім своїм приватним майном;
- г) своїми внесками до статутного та додаткового капіталу підприємства;
- д) у межах їх вкладів до статутного капіталу та додатково придбаними облігаціями підприємства.

32. Акціонери ПАТ відповідають за зобов'язаннями товариства...

- а) лише в межах належних їм акцій;
- б) своїми внесками до статутного капіталу та частково належним їм приватним майном;
- в) своїми внесками до статутного капіталу та всім своїм приватним майном;
- г) своїми внесками до статутного та додаткового капіталу підприємства;
- д) у межах їх вкладів до статутного капіталу та додатково придбаними облігаціями підприємства.

33. Учасники повного товариства відповідають за боргами товариства...

- а) лише в межах їх вкладів у статутний капітал;

- б) своїми внесками до статутного капіталу та частково належним їм приватним майном;
- в) своїми внесками до статутного капіталу та всім своїм майном;
- г) своїми внесками до статутного та додаткового капіталу підприємства;
- д) у межах їх вкладів до статутного капіталу та додатково придбаними облігаціями підприємства.

34. Додатковий капітал:

- а) це сума приросту майна підприємства, яка виникає в результаті переоцінки (індексації) безоплатно одержаних матеріальних цінностей та від емісійного доходу;
- б) це капітал, у межах якого власники підприємства несуть відповіальність перед його кредиторами;
- в) може бути лише в акціонерних товариств;
- г) може бути спрямований на покриття збитків підприємства;
- д) це один з видів доходів підприємства, які можуть бути поділені між власниками корпоративних прав.

35. Санаційний прибуток - це...

- а) прогнозований прибуток, який підприємство планує одержати після успішного завершення санації;
- б) різниця між затратами на проведення санації та одержаною виручкою після фінансового оздоровлення;
- в) різниця між прибутком підприємства після його санації та прибутком (збитком) до проведення санаційних заходів;
- г) емісійний дохід у вигляді дизажіо;
- д) прибуток, який підприємство одержує в результаті списання частини кредиторської заборгованості.

36. Викуп корпоративних праву санаційних цілях доцільно здійснювати, якщо...

- а) викуп проводиться за ціною, вищою за номінал;
- б) в підприємства дуже високий рівень капіталізації;
- в) викуп проводиться за номіналом;
- г) викуп здійснюється за ціною, нижчою за номінальну вартість;
- д) за даними корпоративними правами підприємство зможе отримати високі дивіденди.

37. Преференції, які надаються власникам привілейованих акцій, можуть полягати у такому;

- а) Додержання певних переваг при розподілі прибутку та виплаті дивідендів;
- б) додаткові права при розміщенні нових акцій;
- в) автоматичне обрання в наглядову раду;
- г) повернення внесків у статутний капітал без урахування заперечень кредиторів;
- д) переваги при розподілі ліквідаційної виручки.

38. Приховані резерви...

- а) відображаються у статті балансу «Додатковий капітал»;
- б) можуть формуватися в результаті поповнення забезпечень наступних витрат;
- в) це частина капіталу підприємства, яка жодним чином не відображена в його балансі;
- г) дорівнюють різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною (вищою) вартістю;
- д) утворюються в результаті заниження реалізаційних цін на продукцію.

39. Певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання:

- а) страховий збиток;
- б) страховий випадок;
- в) страховий ризик;
- г) страховий акт.
- д) андерайтинг.

40. Страхова сума під час укладання договору змішаного страхування життя визначається:

- а) тільки страховиком;
- б) тільки страховальником;
- в) за погодженням між страховиком і страховальником;
- г) за погодженням між страховальником та вигодонабувачем;
- д) застрахованим.

41.Страховий агент є уповноваженою особою:

- а) страховика;
- б) страховальника;
- в) брокера;
- г) генерального страхового агента;
- д) перестраховика.

42. Найважливіші функції страхування такі:

- а) фіскальна, регулююча, розподільна, стимулююча;
- б) стимулююча, перерозподільна, контрольна, страхова;
- в) відновлювальна, попереджуvalьна, стимулююча, контрольна, перерозподільна;
- г) інвестиційна, акумулююча, ризикова, попереджуvalьна, контрольна.
- д) фіскальна, регулююча, контрольна, страхова.

43.Сюрвейєр – це:

- а) агент страховика, який здійснює огляд майна, що приймається на страхування, до моменту укладання договору страхування ;
- б) спеціаліст, який займається розрахунком страхових тарифів ;

- в) спеціаліст в галузі міжнародного морського права;
- г) спеціаліст, який оцінює ризики;
- д) спеціаліст, який здійснює перестрахування.

44. Страховий платіж – це:

- а) плата за страхові послуги страховика згідно з договором страхування;
- б) виплата страховикам страхової суми у особистому страхуванні;
- в) виплата страхового відшкодування страховальнику;
- г) сума, на яку страхується об'єкт за законом або договором.
- д) інше

45. Аквізіція – це:

- а) діяльність страховика, спрямована на збільшення кількості договорів страхування;
- б) діяльність страховика спрямована на перестрахування частини ризику;
- в) діяльність страховика з оцінки ризику;
- г) діяльність з визначення страхових тарифів;
- д) інше.

46. Страхування авіасуден – це:

- а) страхування каско;
- б) страхування карго;
- в) вірно а) і б).
- г) усі відповіді невірні;
- д) страхування відповідальності власників авіа суден.

47. Морське страхове бюро України це:

- а) спеціалізована державна страхована організація;
- б) державна перестрахова компанія, до якої національні страховики зобов'язані передавати у перестрахування певну частку ризику;
- в) об'єднання страховиків, що створене для координації діяльності українських страховиків у галузі морського страхування;
- г) міжнародне страхове об'єднання, до якого приєдналась Україна;
- д) департамент у сплаті нацфінпослуг.

48. Збитки в країнах-членах системи “Зелена картка” регулюються через:

- а) певну страхову компанію;
- б) суд;
- в) орган управління системою - Раду бюро;
- г) Моторне (транспортне) страхове бюро;
- д) державну установу.

49. Страхові події при страхуванні громадян від нещасних випадків можуть бути такі :

- а) смерть застрахованого з будь-якої причини;
- б) смерть застрахованого лише від нещасного випадку;
- в) дожиття застрахованим до закінчення строку дії договору страхування;
- г) смерть застрахованого через отруєння наркотичними речовинами;
- д) раптова хвороба.

50. Які з перерахованих документів не є підставою для виплати страхового відшкодування:

- а) заява страховальника;
- б) страховий акт;
- в) довідка про дієздатність;

- г) страховий поліс;
- д) листок непрацездатності.

ІІ. Практична частина (100 балів). Кожна задача по 50 балів.

Задача 1.

Підприємство «Баланс» є платником податку на додану вартість. У вересні реалізувало товар за 50000 грн., який придбало за 30000 грн.

Також підприємству «Баланс» сплатили за послуги 7000 грн. Крім того протягом місяця були здійснені такі витрати:

- випуск цінних паперів – 110 000 грн.;
- рекламні послуги – 900 грн.;
- придбано комп’ютер – 2200 грн.;
- придбано матеріали – 28 000 грн.
- придбано ліцензію на здійснення основної діяльності – 1050 грн.;
- придбано офісне обладнання (податкова накладна відсутня) – 3500 грн.

Визначити суму ПДВ, яку потрібно сплатити до бюджету у поточному місяці. Укажіть термін подачі декларації та строки сплати ПДВ.

Задача 2.

Андрій, Борис і Віктор прийняли рішення про заснування товариства з обмеженою відповідальністю. Формування стартового капіталу ТОВ характеризується такими даними:

- зазначена в установчих документах частка окремих учасників у статутному капіталі становить: Андрія – 30%; Бориса – 40%, Віктора – 30%;

- на момент реєстрації ТОВ Андрій вніс 42 тис. грн., що становить 70% його частки в статутному капіталі; Борис – 65 тис., а Віктор – 62 тис. грн.

Навести всі позиції першого розділу пасиву балансу створеного ТОВ.